

Menneen ja tulevan haasteet lääketieteen tietoympäristössä - Terkon 40-vuotisjuhlaseminaari 16.11.2006

09/06

Terveystieteiden keskuskirjasto - Terkko juhlisti 40-vuotistoimintaansa järjestämällä kansainvälisen seminaarin *'The Past Challenging the Future - the Future Challenging the Past: Medical and health information libraries at the service of medical and health information needers and readers'*.

Kuva: Terkon kutsuseminaariin osallistui koti- ja ulkomaisia luennoitsijoita ja noin 100 seminaarin annista kiinnostunutta kuulijaa eri puolilta Suomea.

Seminaarin teema jakautui kolmeen alateemaan:

- | *Sharing Medical knowledge and health information – access without frontiers*
- | *Sharing Medical knowledge and health information – risks without frontiers*
- | *Medical knowledge at the interface of arts and science.*

Keskusaihe kiteytyi lääketieteellisten ja terveystieteellisten kirjastojen käsittelemään tietoon ja tietoon liittyvään palveluun, joita tarkasteltiin kolmesta näkökulmasta:

- | kirjasto lääketieteellisen ja terveystieteellisen tiedon tarjoajana
- | tutkija lääketieteellisen ja terveystieteellisen tiedon käyttäjänä
- | opettaja ja opiskelija lääketieteellisen ja terveystieteellisen tiedon välittäjänä ja vastaanottajana.

Kirjaston näkökulmasta aihetta esittelivät professori Joanne Gard Marshall, University of North Carolina at Chapel Hill, USA, ja kirjastonjohtaja Yvonne Grandbois, Library & Information Networks for Knowledge, World Health Organization, Geneva; tutkijan ja tiedon käyttäjän näkökulmasta aihetta valottivat professori Petri Ruutu, Kansanterveyslaitos, ja professori Seppo Meri, Haartman Instituutti, Helsingin yliopisto. Opettaja-opiskelijanäkökulmaa syvensivät seminaarin "Humanistisessa iltapäivässä"

filosofian tohtori Pekka Louhiala, Kansanterveystieteen laitos, Helsingin yliopisto ja professori Merete Mazzarella, Pohjoismaisen kirjallisuuden laitos, Helsingin yliopisto, sekä runoilija Lassi Nummi, joka runossaan "Impromptu" eli "Mitä mieltä on opettamisesta?" kokosi ja kirkasti seminaarin palvelukäsitettä kehittävän keskustelun.

Joanne Gard Marshall visioi menneen kautta tulevaa lääketieteellistä tietoympäristöä ja sen palveluita ja analysoi niihin vaikuttavia tekijöitä:

- | tietoympäristö laajenee ja monitieteistyy, ongelmanasettelu komplisoituu;
- | muutosvauhti lisääntyy, kilpailu lisääntyy, niiden mukana epävarmuus;
- | tieteelliseen näyttöön perustuva käytäntö tulee välttämättömäksi;
- | tutkimus ja opetus lähestyvät toisiaan, lomittuvat, joista seuraa kirjastojen tarve integroitua tutkimusverkostojen työhön.

Hän näkee, että lähitulevaisuudessa lääketieteellisten ja terveystieteellisten kirjastojen kirjastonhoitajat – kuten kirjastonhoitajat yleisimminkin – toimivat "ilman rajoja" sisällön asiantuntijoina, metatiedon luojina, laadun valvojina, tiedon säilyttäjinä, siirtäjinä ja organisoijina, tietojohtajina - tiedon ja palvelun ammattilaisina, joiden työn keskiössä ovat ihmiset, informaatio ja teknologia. Inhimillinen kommunikaatio haastaa korkealle kehittyneen teknologian.

Yvonne Grandbois selvitti ja havainnollisti WHO:n Global Health Library –hanketta. [Global Health Library](#) (GHL) pyrkii lisäämään terveystiedon saatavuutta maailmanlaajuisesti globaalin verkoston kautta ja vastaamaan hyvin erilaisiin terveystiedon tarpeisiin ja terveyden oikeudenmukaisuuden haasteisiin eri

maanosissa – WHO:n uuden vuosituhatosen kehittämistavoitteiden mukaisesti. Hankkeella on ohjausryhmä ja asiantuntijaryhmiä, joissa edustajat jokaiselta WHO:n kuudelta maantieteelliseltä alueelta.

GHL:n keskeisiä rakennuselementtejä ovat:

- | WHO:n Geneven päätoimiston ja aluetoimistojen kautta eri maaosat kattava, eri aineistomuotoja käsittävä kirjasto- ja informaatioverkosto;
- | WHO:n julkaisujen digitointi- ja monikielisyysohjelma;
- | WHO:n monikielinen WHOLIS-tietokanta;
- | Global Index Medicus, joka koostuu Medlinea täydentävistä alueellisista viitetietokannoista, kuten ' [African Index Medicus](#) ';
- | HINARI, [Health InterNetwork Access to Research](#), WHO:n perustama ohjelma, joka on tehnyt mahdolliseksi suurimpien lääketieteellisten ja terveystieteellisten kustantajien julkaisujen maksuttoman saatavuuden kehitysmaissa bruttokansantuotteen tasosta riippuen;
- | maailmanlaajuinen lääketieteellisten ja terveystieteellisten kirjastojen hakemisto.

Kehitteillä on 'metaportaali', joka voi ja jossa voidaan keskitetysti ja organisoidusti hakea tietoa maailman eri puolilla sijaitsevista luotettavista terveystiedon tietovarannoista.

Mutta järjestelmään kuuluu myös siniseen matkalaukkuun pakattuja pienoisterveyskirjastoja - [Blue trunk libraries](#) - jotka palvelevat tietoverkkojen ulottumattomissa olevilla alueilla.

Petri Ruutu Kansanterveystieteen infektioepidemiologisen osaston johtajana loi esityksessään *Sources of knowledge for public health action to combat infectious disease epidemics through history* hienoja historiallisia välähdyksiä tartuntatautien

- ruton, SARSin ja influenssan - leviämiseen, torjuntaan ja kansanterveydellisiin seurauksiin sekä selvitti myös niiden tilannetta ja uhkia tämän hetken ja tulevan tutkimuksen näkökulmasta. Tulevien epidemioiden torjunnassa kansainvälisten organisaatioiden, WHO:n ja EU:n, "rajat ylittävät" tartuntatautien torjuntaohjelmat ovat tärkeitä, ja ohjelmiin liittyvässä tiedonvälityksessä lääketieteellisellä ja terveystieteellisellä tietopalvelulla on olennainen osa.

Seppo Meri, joka opiskeluvuosista lähtien on ollut Terkon palveluitten aktiivinen käyttäjä ja toimikuntien jäsen, antoi havainnollisen ja humoristisen katsauksen Terkon kehitykseen ja samalla lääketieteellisten julkaisujen ja tietopalveluitten muutoksiin ja tuleviin haasteisiin.

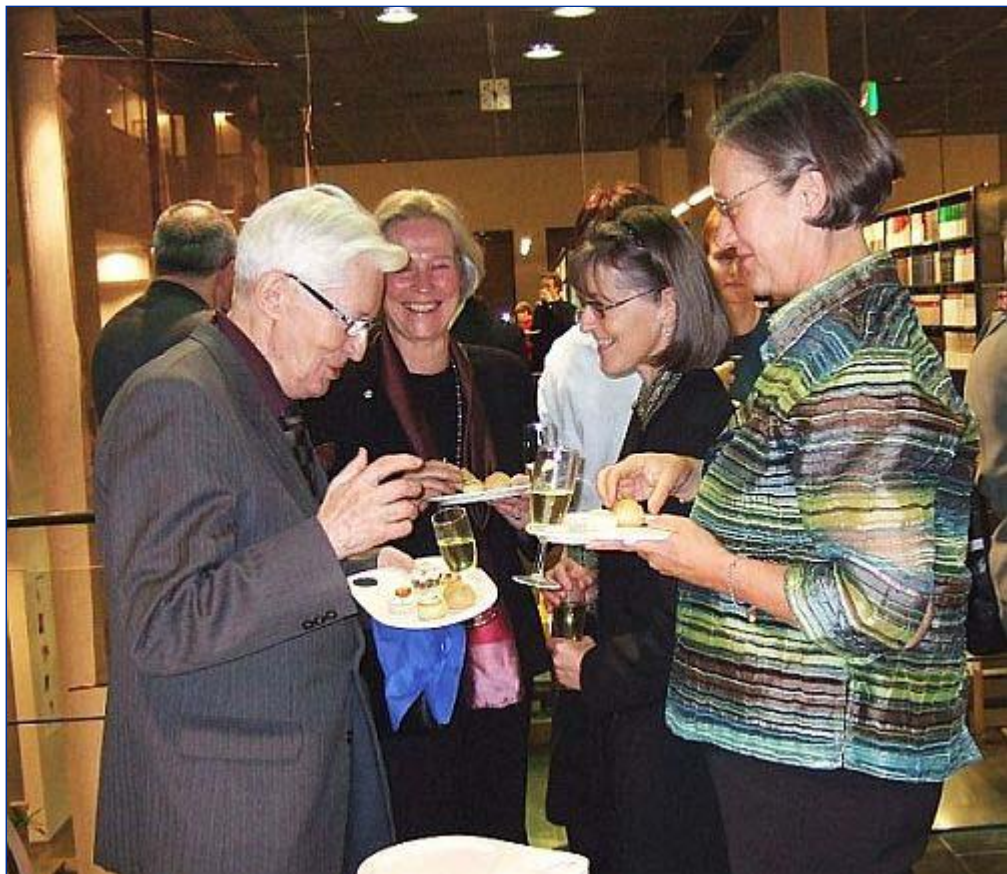
Jo 1970-luvun lääketieteen opiskelija ja tuleva tutkija oppi tuntemaan Terkon, silloisen Meilahden sairaalan pohjakerroksessa sijaitsevan Lääketieteellisen keskuskirjaston, dynaamisena biolääketieteen palvelukeskuksena laajoine kansainvälisine verkostoineen. Professori Meren "uusi" Terkko kasvaa "vanhasta", muuntuu "Hiltonin luolasta" "Meilahden maamerkiksi", ja koko Terkon tiimi muuntuu kiittävästi kirjaston mukana.

Näiden Biomedicumissa pidettyjen luentojen jälkeen seminaariohjelma jatkui Terkon kirjastorakennuksessa "[Humanistisena iltapäivänä](#)"

Seminaarin ohjelma, luentoaineistot ja kuvasarjat löytyvät [Terkon web-sivulta](#).

*Päivi Pekkarinen
Kirjastonhoitaja
Kokoelmapalvelut
Terveystieteiden keskuskirjasto*

*Kuvat, kuvatestit:
Ulla Salomaa*

Hyvinpä vieraat viihtyivät. Runoilija Lassi Nummen seurassa Klara Wentzel, Mervi

Vanttola ja Camilla Mårtenson.

Terkon historian kaikki kolme kirjastonjohtajaa: vas. Mariam Ginman, Ritva Sievänen-Allén, Pirjo Rajakilli.

Ohjelma jatkui Terkossa "Humanistisena iltapäivänä". Seminaariin oli kutsuttu myös eläkkeelle siirtyneitä ja aiemmin Terkossa työskennelleitä. Kuvassa etualalla Terkon ensimmäinen kirjastonjohtaja Ritva Sievänen-Allén vieressään entinen apulaiskirjastonjohtaja Liisa Öberg.

Ulkomaisia vieraita vas. Joanne Gard Marshall, Sue Thomas, Pirjo Rajakilli, Marina Ghitoc, Arne Jakobsson, Yvonne Grandbois ja Päivi Pekkarinen.

Kahvilla vas. Anja Seppälä, Teodora Oker-Blom, Mariam Ginman ja Pirjo

Suutarinen.

« EDELLINEN ETUSIVU SEURAAVA »

